

Vaalan kunta
kirjaamo@vaala.fi
Vaalantie 14
91700 Vaala

Viite: Haarasuonkankaan tuulivoimahanke

LAUSUNTO HAARASUONKANKAAN TUULIVOIMAHANKKEEN OSAYLEISKAVAEHDOTUKSESTA

Vaalan kunta on pyytänyt mm. Kainuun liitolta lausuntoa Haarasuonkankaan tuulivoimaosayleiskaavan kaavaehdotuksesta. Haarasuonkankaan tuulipuisto Ky suunnittelee Haarasuonkankaan tuulivoimapuistoa Vaalaan, noin seitsemän kilometriä taajaman koillispuolelle. Suunniteltu tuulipuisto on kaavaehdotukseen tarkentunut 35 tuulivoimalan kokonaisuudeksi. Voimaloiden kokonaiskorkeudeksi on tarkentunut enintään 270 metriä. Tuulivoimaloiden yksikköteho on noin 6–10 MW, ja kokonaisteho on arviolta noin 210–350 MW. Haarasuonkankaan tuulivoimaosayleiskaavaa laaditaan MRL 77 a §:n mukaisena yleiskaavana, jota voidaan suoraan käyttää rakennusluvan myöntämisen perusteena. Hankealue rajautuu lounaassa Puolangan kunnan rajaan. Sähkönsiirto valtakunnan verkkoon tapahtuu valittavan vaihtoehdon mukaan noin 20-34 kilometrin päässä Fingridin Nuojuankankaan nykyisellä tai Fingridin suunnittelemlalla uudella sähköasemalla.

Kainuun liitto on antanut lausunnon 31.8.2022 tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja YVA-suunnitelmasta sekä 26.9.2023 lausunnon tuulivoimaosayleiskaavan kaavaluonnoksesta ja YVA-selostuksesta.

Osayleiskaavaehdotus

Haarasuonkankaan tuulivoimaosayleiskaava on laaja kokonaisuus lukuisine selvityksineen. Osayleiskaavan kaavaselostuksesta löytyy osin ajantasainen tieto Kainuun maakuntakaavoituksesta, mutta myös paikoin vanhentuneita osuuksia, jotka on hyvä tarkentaa ja korjata:

- Kappale 9.3.6. on otsikoitu "Kainuun maakuntakaava 2020". Kappaleessa käsitellään Kainuun maakuntakaava 2020:n lisäksi kuitenkin muitakin Kainuun voimassa olevia maakuntakaavoja. Kainuun liitto ehdottaa kaavaselostuksen otsikon tarkistamista muotoon: Kainuun voimassa olevat maakuntakaavat.
- s. 75 Kaavayhdistelmä (kuva 28) on tarpeen korvata ajantasaisella epävirallisella maakuntakaavayhdistelmällä. Nyt kuvassa on ainoastaan Kainuun vaihemaakuntakaavan 2030 voimassa olevia maakuntakaavamerkintöjä. Tuulivoimaosayleiskaavan suunnittelualueen lähimmät maakuntakaavamerkinnät Kainuun maakuntakaavoituksessa ovat

tuulivoimaloiden alue (tv-35, Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035) sekä maa- ja metsätalousvaltainen alue (M merkintä, Kainuun maakuntakaava 2020 ja Kainuun vaihemaakuntakaava 2030), mikä kattaa maakunnan ns. valkoisen alueen.

- s. 82 kuva 30 on hyvä päivittää ajantasaisilla tiedoilla. Siinä ei ole Kainuun voimassa olevassa tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 osoitettuja muutoksia maakuntakaavoihin ja esimerkiksi uusia tuulivoimaloiden alueita.
- Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2035 osoitetun Vaarinkankaan tuulivoimaloiden alueen (tv-35) välitön läheisyys ja sijainti suhteessa suunnittelualueeseen on tarpeen huomioida ja tarkentaa kaikilta osin kaavaselostuksessa. Esimerkiksi "9.3.7. Yleiskaavan suhde maakuntakaavoihin" -kappaleessa todetaan virheellisesti, että kaava-alueen etäisyys Kainuun maakuntakaavassa osoitettuihin tuulivoima-alueisiin on lähimmillään noin 10 kilometriä.

Osayleiskaavan kaavaselostuksessa tuodaan esille kaavaratkaisun yhteisvaikutuksia, joista osa koskee myös Kainuun maakunnan aluetta. Kainuun liitto toistaa kaavaluonnoksesta antamansa palautteen ja ehdottaa, että osayleiskaava-aineistossa nimetään selkeästi keinot haitallisten yhteisvaikutusten ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi yhteistyössä muiden tuulivoimahankkeiden kanssa.

Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 on hyväksytty maakuntavaltuuston kokouksessa 12.12.2023. Tuulivoimamaakuntakaava 2035 on kuulutettu voimaan 6.3.2024, mutta se ei ole vielä lainvoimainen.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa osayleiskaavaehdotuksesta.

Kainuun liitto

Martti Juntunen
maankäyttöasiantuntija

Teppo Törmä
maankäyttöasiantuntija

12.12.2024 Dnro 231/08.00.01/2022

Sotkamon kunta
kirjaamo@sotkamo.fi
Markkinatie 1
88600 SOTKAMO

Viite: Lausuntopyyntöne 11.11.2024

LAUSUNTO UUTELAN KAIVOSALUEEN OSAYLEISKAAVAN KAAVAEHDOTUKSESTA

Sotkamon kunta on pyytänyt Kainuun liiton lausuntoa Uutelan kaivosalueen osayleiskaavaehdotuksesta.

Uutelan kaivosalue sijaitsee Jormaskylän alueella noin 20 km päässä Sotkamon kunnan keskustataajamasta lounaaseen. Uutelan osayleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa nykyisen avolouhoksen laajentaminen, uuden louhoksen avaaminen sekä kaivostoiminnan laajentumisen edellyttämät muut toiminnot. Lisäksi huomioidaan muut aluetta koskevat maankäyttötarpeet sekä suunnitteluprosessin edetessä muodostuvat tavoitteet.

Suunnitelmissa on nykyisen Uutelan avolouhoksen laajentaminen 16 hehtaariin ja uuden avolouhoksen (Viinakorpi 8 ha) avaaminen. Suunnitelmien mukaan talkkimalmin louhintamäärä tulee olemaan suurimmillaan 550 000 tonnia vuodessa ja kokonaislouhintamäärä 1,8 Mt vuodessa. Talkkimalmin louhintaa voidaan arvioiden mukaan jatkaa laajennuksen myötä 15–25 vuotta riippuen tuotantomääristä ja mahdollisuuksista hyödyntää yhtiön muita talkkiesiintymiä.

Uutelan kaivoksella on Tukesin 15.1.2021 antama kaivospiirin laajentamista koskeva päätös. Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on antanut ympäristölupapäätöksen 13.4.2022 Uutelan kaivoksen toiminnan olennaiselle muuttamiselle. Ympäristölupapäätöksestä tehtyyn valitukseen ei Vaasan hallinto-oikeus ole vielä antanut ratkaisua. Kaivoslain uudistamisen myötä toiminnanharjoittaja on tehnyt kaavoitusaloitteen Sotkamon kunnalle, ja kunta on päättänyt yleiskaavan vireilletulosta 3.10.2023.

Osayleiskaavaehdotus

Osayleiskaavan laadinnassa on otettu huomioon voimassa oleva Kainuun maakuntakaavoitus. Uutelan kaivos on osoitettu Kainuun maakuntakaavassa 2020 kohdemerkinnällä kaivos tai kaivostoimintaan tarkoitetuksi alueeksi kohdemerkinnällä ek. Osayleiskaavan kaavaehdotuksen kaavaselostuksessa on käsitelty osayleiskaavan suhde maakuntakaavaan sekä kaavaa laadittaessa on

kiinnitetty huomiota kaivostoiminnan ympäristövaikutuksiin tuotannon aikana ja sen päätyttyä sekä yhteisvaikutuksiin muiden hankkeiden kanssa.

Täsmennyksenä kaava-asiakirjoihin todetaan seuraavaa: osallistumis- ja arviointisuunnitelman (4.10.2024) sivulla 6 oleva Kainuun tuulivoimamaakuntakaavaa 2035 koskeva maininta "kaavaehdotuksen" esitetään poistettavaksi ja osayleiskaavan kaavaselostuksen sivulle 55 esitetään tehtäväksi lisäys "... ote voimassa olevien maakuntakaavojen ja Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 epävirallisesta yhdistelmäkartasta" sekä sivulle 56 kuvan 28 tekstiin esitetään tehtäväksi lisäys "... maakuntakaavojen ja Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 epävirallisesta yhdistelmäkartasta (Kainuun liitto, 2023)".

Kainuun liitto toteaa, että osayleiskaavan mukainen Uutelan kaivosalueen laajennus edistää maakuntakaavan toteuttamista. Kaivoksen laajennus ei ole ristiriidassa maakuntakaavoituksen keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Martti Juntunen
maankäyttöasiantuntija

Kainuun ELY-keskus

kirjaamo.kainuu@ely-keskus.fi

PL 115

87101 Kajaani

Viite: KAIELY/418/202

LAUSUNTO PUOLANGAN TERVAKANKAAN TUULIVOIMAHANKKEEN YVA-OHJELMASTA

Kainuun ELY-keskus on pyytänyt mm. Kainuun liiton lausuntoa Puolangan Tervakankaan tuulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta.

Erikoissijoitusrahasto UB Uusiutuva energia suunnittelee tuulivoimapuistoa Puolangan kunnan Tervakankaan alueelle. Hankealue sijaitsee Joukokylän eteläpuolella, noin 20 kilometriä Puolangan keskustajamasta koilliseen. Alueen kokonaispinta-ala on noin 1 715 hehtaaria. Hankealueelle suunnitellaan enintään 10 voimalaa, joiden yksikköteho on noin 7 MW. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 m, napakorkeus 200 m ja roottorin halkaisija 200 m. Tervakankaan hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan kahta tuulivoimapuiston toteutusvaihtoehtoa (VE1 ja VE2) sekä niin sanottua nollavaihtoehtoa (VE0) eli tuulivoima-aluetta ei rakenneta:

- Vaihtoehto VE0: Hanketta ei toteuteta.
- Vaihtoehto VE1: Puolangan kunnan Tervakankaan alueelle rakennetaan enintään 10 voimalan tuulivoimapuisto. Hankkeen kokonaisteho on noin 70 W.
- Vaihtoehto VE2: Puolangan kunnan Tervakankaan alueelle rakennetaan enintään 8 voimalan tuulivoimapuisto. Voimaloiden yksikköteho on noin 7 MW. Hankkeen kokonaisteho on noin 56 W.

Sähkönsiirron osalta tutkitaan yhtä sähkönsiirtoreittiä SVE1, joka on noin 17,8 kilometrin pituinen 110 kV voimajohto hankealueen eteläpuolella ja sillä liitytään Kajave Oy:n Seitenoikea-Puolanka voimajohtoon.

Lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma (YVA-ohjelma) on laadittu selkeästi ja siinä on huomioitu Kainuun voimassa olevat maakuntakaavat, maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset pääasiassa riittävällä tarkkuudella. Kainuun liitto tarkentaa voimassa olevien maakuntakaavojen osalta, että Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 on kuulutettu voimaan muutoksenhausta huolimatta 6.3.2024. Maakuntakaavamerkintöjen osalta on hyvä tuoda esille selkeämmin myös ampumarata ea, ampumaradan ohjeellinen melualue me/a,

Osoite:

Kainuun liitto,
Kauppakatu 1
87100 Kajaani

Sähköposti:

etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi
Kirjaamo 040 722 0900
www.kainuunliitto.fi

Laskutus:

Kainuun liitto
003724969924
PL 5016
02066 DOCUSCAN

Y-tunnus:

2496992-4

seututie st ja maakunnallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen kohde tai alue (ks. YVA-ohjelman Taulukko 18-2).

Kuten YVA-ohjelmassa on todettu, suunniteltua Tervakankaan tuulivoima-aluetta ei ole osoitettu voimassa olevissa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa 2030 tai tuulivoimamaakuntakaavassa 2035. Kainuussa maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueella tarkoitetaan lähtökohtaisesti vähintään kymmenen (10) teollisen kokoluokan voimalan muodostamaa aluetta. Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimarakentamista, mikäli se ei ole merkitykseltään seudullista. Kunta tai kaupunki voi siten tutkia omalla kaavoituksella paikallista tuulivoimaloiden aluetta muut maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset huomioiden.

Suunniteltu hankealue sijoittuu maa- ja metsävaltaiselle alueelle M, jota koskee suunnittelumääräys. Hankealue sijoittuu osittain maakuntakaavassa osoitetulle pohjavesialueelle, arvokkaalle harjualueelle, suojelualueille ja luontomatkailun kehittämisalueelle. Lisäksi hankealueen välittömässä läheisyydessä pohjois- ja koillispuolella sijaitsee maiseman vaalimisen kannalta valtakunnallisesti arvokas alue, Kainuun vaarakylät.

Kainuun liitto pitää hyvänä, että YVA-ohjelmassa on esitetty suunnitelma muun ohella maisemavaikutusten arvioimiseksi, ja että esimerkiksi alueen läheisyydessä sijaitseva valtakunnallisesti arvokas maisema-alue tullaan ottamaan huomioon YVA menettelyn edetessä. On tärkeänä, että tuulivoimahanketta suunniteltaessa huomioidaan kyseisen hankealueen ja sen sähkönsiirron lisäksi muut lähialueelle suunnitteilla olevat energiantuotanto- tai -siirtohankkeiden yhteisvaikutukset ja esitetään tarvittaessa keinoja haitallisten vaikutusten lieventämiseksi yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Yhteisvaikutusten arvioinnissa on erityisesti huomioitava vaikutukset asutukseen, maisemaan, linnustoon, luonnon monimuotoisuuteen, eläimistöön ja ekologiin yhteyksiin sekä kulttuuriperintöön. Myös vaikutukset radiojärjestelmiin ja säätutkahavaintojen ennustettavuuteen on hyvä arvioida ja huomioida.

Kainuun liitto pyytää tarkistamaan ja korjaamaan tarpeellisilta osin YVA-ohjelman kuvassa 19-1 esitetyt maiseman vaalimisen kannalta maakunnallisesti arvokas alue merkinnot (vaalean sininen vaakaviivitus). Merkinillä on esitetty selitteestä poiketen valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY) ja Joukokylä-Kempasvaaran maisema-alue, joka on kumottu Kainuun maakuntavaltuuston Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 hyväksymispäätöksen yhteydessä. Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 on voimassa mutta ei lainvoimainen.

Kainuun liitto toteaa, että YVA-ohjelmassa mainitun (s. 53) Ekologiset yhteydet, luontomatkailu ja hiljaiset alueet Kainuun aluekehityksessä ja maakuntakaavoituksessa (ELMA) (Kainuun liitto 2016) -selvityksen lisäksi Kainuussa on laadittu "Ekologiset yhteydet Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan

tarkistamisessa” -selvitys (Kainuun liitto 2023). Selvitykseen on mahdollista tutustua Kainuun liiton verkkosivuilla osoitteessa: www.kainuunliitto.fi Etusivu → Aluesuunnittelu → Voimassa olevat kaavat → Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 → Selvitykset otsikon alla.

Kainuun liitto korostaa avoimen tiedottamisen ja vuoropuhelun sekä eri kanavien viestimisen tärkeyttä kaikissa tuulivoima-aluesuunnittelu- ja toteuttamisvaiheissa. Kainuun liitto pitää tärkeänä, että tuulivoimahankkeen toteutuessa sen vaikutuksia seurataan luotettavasti ja pitkäaikaisella seurantamenettelyllä. Tarvittaessa on tärkeää ryhtyä toimenpiteisiin, joilla mahdollisia haitallisia vaikutuksia lievennetään tai poistetaan.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa YVA-ohjelmasta.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
ympäristöasiantuntija

Kainuun ELY-keskus

kirjaamo.kainuu@ely-keskus.fi

PL 115

87101 Kajaani

Viite: KAIELY/419/2024

LAUSUNTO PUOLANGAN TULIJOKILAN TUULIVOIMAHANKKEEN YVA-OHJELMASTA

Kainuun ELY-keskus on pyytänyt mm. Kainuun liiton lausuntoa Tulijokilan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

UBRE Wind Kilo Ky / Erikoissijoitusrahasto UB Uusiutuva energia suunnittelee Puolangan kunnan alueelle Tulijokilan tuulivoimahanketta. Hankkeen suunnittelualue sijaitsee 25 kilometrin etäisyydellä Puolangan keskustasta etelään ja noin yhden kilometrin etäisyydellä Törmänmäen kylästä pohjoiseen. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 m, napakorkeus 200 m ja roottorin halkaisija 200 m. Voimaloiden yksikköteho on noin 7 MW.

Tulijokilan hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä (YVA) tarkastellaan seuraavia toteutusvaihtoehtoja:

- Vaihtoehto VE0: Hanketta ei toteuteta.
- Vaihtoehto VE1: Tulijokilan alueelle rakennetaan enintään 11 voimalan tuulivoimapuisto. Hankkeen kokonaisteho on noin 77 MW.
- Vaihtoehto VE2: Puolangan kunnan Tulijokilan alueelle rakennetaan enintään 9 voimalan tuulivoimapuisto. Hankkeen kokonaisteho on noin 63 W.

Arviointiohjelmassa on sähkönsiirrolle esitetty yksi reittivaihtoehto. Sähkönsiirron vaihtoehdossa SVE1 rakennetaan noin 4 kilometrin pituinen 110 kV voimajohto hankealueen eteläpuolelle liittyen Fingrid Oy:n Pyhäkoski-Seitenoikea voimajohtoon.

Lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma (YVA-ohjelma) on laadittu selkeästi ja siinä on tunnistettu Kainuun voimassa olevat maakuntakaavat ja Tulijokilan tuulivoimahanketta koskevat maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset pääasiassa riittävällä tarkkuudella. Kainuun liitto tarkentaa voimassa olevien maakuntakaavojen osalta, että Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 on kuulutettu voimaan muutoksenhausta huolimatta 6.3.2024. Maakuntakaavamerkintöjen osalta on hyvä tuoda esille selkeämmin myös at-merkinnällä osoitettu kylä ja pohjavesialue, jota koskee suunnittelumääräys.

Osoite:

Kainuun liitto,
Kauppakatu 1
87100 Kajaani

Sähköposti:

etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi
Kirjaamo 040 722 0900
www.kainuunliitto.fi

Laskutus:

Kainuun liitto
003724969924
PL 5016
02066 DOCUSCAN

Y-tunnus:

2496992-4

Kuten YVA-ohjelmassa on todettu, suunniteltua Tulijokilan tuulivoima-alueetta ei ole osoitettu voimassa olevissa Kainuun tuulivoimamaakuntakaavoissa 2030 tai 2035. Maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueella tarkoitetaan lähtökohtaisesti vähintään kymmenen (10) teollisen kokoluokan voimalan muodostamaa aluetta. Maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimarakentamista, mikäli se ei ole merkitykseltään seudullista. Kunta tai kaupunki voi siten tutkia omalla kaavoituksella paikallista tuulivoimaloiden aluetta muut maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset huomioiden.

Suunniteltu hankealue sijoittuu maa- ja metsävaltaiselle alueelle M, jota koskee suunnittelumääräys. Hankealueen välittömässä läheisyydessä on useita muita suunnitteilla olevia tuulivoimahankkeita, joista voimassa olevissa maakuntakaavoissa on osoitettu mm. Iso Koirakangas (tv-11), Varsavaara (tv-9) ja Varsavaara laajennus (tv-29), Murtiovaara (tv-10) ja Hukkalansalo (tv-27). Lähialueelle on suunnitteilla myös muuta tuulivoimatuotantoa, mitä ei ole osoitettu maakuntakaavassa. Kainuun liitto esittää, että YVA-menettelyn yhteydessä selvitetään, muodostaako Tulijokilan hanke yhdessä muiden lähellä olevien tuulivoimahankkeiden kanssa laajemman seudullisesti merkittävän tuulivoimahankealuekokonaisuuden.

Kainuun liitto korostaa yhteisvaikutusten arvioinnin merkitystä ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä. On tärkeänä, että tuulivoimahanketta suunniteltaessa huomioidaan kyseisen hankealueen ja sen sähkönsiirron lisäksi muut lähialueelle suunnitteilla olevat energiantuotanto- tai -siirtohankkeiden yhteisvaikutukset ja esitetään tarvittaessa keinoja haitallisten vaikutusten lieventämiseksi yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Yhteisvaikutusten arvioinnissa on erityisesti huomioitava vaikutukset asutukseen, maisemaan, linnustoon, luonnon monimuotoisuuteen, eläimistöön ja ekologiin yhteyksiin sekä kulttuuriperintöön. Myös vaikutukset radiojärjestelmiin ja säätutkahavaintojen ennustettavuuteen on hyvä arvioida ja huomioida.

Kainuun liitto ehdottaa, että YVA-selostuksen kuvaan 19-1 esitetään valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen (RKY) ohella maakunnallisesti merkittävät kohteet ja alueet. Kainuun voimassa olevat maakuntakaavat paikkatietomuodossa on ladattavissa Avoindata.fi -palvelusta.

Kainuun liitto toteaa, että YVA-ohjelmassa mainitun (s. 51) *Ekologiset yhteydet, luontomatkailu ja hiljaiset alueet Kainuun aluekehityksessä ja maakuntakaavoituksessa* (ELMA) (Kainuun liitto 2016) -selvityksen lisäksi Kainuussa on laadittu *Ekologiset yhteydet Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan tarkistamisessa* -selvitys (Kainuun liitto 2023). Selvitykseen on mahdollista tutustua Kainuun liiton verkkosivuilla osoitteessa: www.kainuunliitto.fi Etusivu → Aluesuunnittelu → Voimassa olevat kaavat → Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 → Selvitykset otsikon alla.

Kainuun liitto korostaa avoimen tiedottamisen ja vuoropuhelun sekä eri kanavien viestimisen tärkeyttä kaikissa tuulivoima-aluesuunnittelu- ja toteuttamisvaiheissa. Kainuun liitto pitää tärkeänä, että tuulivoimahankkeen toteutuessa sen vaikutuksia seurataan luotettavasti ja pitkäaikaisella seurantamenettelyllä. Tarvittaessa on tärkeää ryhtyä toimenpiteisiin, joilla mahdollisia haitallisia vaikutuksia lievennetään tai poistetaan.

Kainuun liitolla ei ole muuta huomautettavaa ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
ympäristöasiantuntija

Sotkamon kunta
Kaavoitus ja mittaustoimisto
kirjaamo@sotkamo.fi
Markkinatie 1
88600 Sotkamo

Viite: Lausuntopyyntö 2.12.2024

LAUSUNTO VUOKATINHOVINTIEN VARREN ASEMAKAAVAN MUUTOKSESTA

Sotkamon kunta pyytää lausuntoa Kainuun liitolta Vuokatinhovintien varren asemakaavan muutoksesta. Muutoksen kohteena on 22.6.2009 hyväksytty Vuokatinhovin asemakaava. Alueella on voimassa 26.10.2020 hyväksytty Vuokatin yleiskaava 2035. Maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa muutoin kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.

Asemakaavan muutos koskee kortteleita 419 ja 420. Kortteliin 419 on rakenteilla yksi matkailukäyttöön tarkoitettu luhtitalo, muutoin korttelit ovat rakentamattomia. Kunta on ostanut korttelin 420 opiskelijatalon rakentamista varten. Kortteli on osoitettu voimassa olevassa asemakaavassa matkailurakentamiseen, eikä suunniteltu hanke siten ole asemakaavan mukainen. Suunnittelualue rajoittuu yleiskaavan mukaiseen keskustatoimintojen alueeseen, jossa erilaiset käyttötarkoitukset ovat sekoittuneet. Kaavahankkeen keskeisin tarkoitus on selvittää käyttötarkoituksiltaan sekoittuneen keskustatyylisen alueen laajentumisen edellytykset kortteleiden 419 ja 420 osalta siten, että näihin kortteleihinkin olisi mahdollista rakentaa majoitusrakennusten lisäksi myös asuinrakennuksia. Yleiskaavassa kyseiset korttelit on osoitettu matkailupalvelujen alueeksi, joten asemakaavamuuotos ei ole täysin yleiskaavan mukainen.

Lausunto asemakaavan muutoksesta

Asemakaavamuuotoksen kaavaselostuksessa on kuvattu voimassa olevat maakuntakaavat sekä maakuntakaavamerkinntät ja -määräykset riittävästi. Kainuun liitto toteaa, että asemakaavan muutos tukee alueen monipuolista kehittämistä, mikä vastaa maakuntakaavan tavoitteita. Kainuun liitolla ei ole huomautettavaa asemakaavan muutoksesta.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Sanna Nikola-Määttä
ympäristöasiantuntija

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

kaivosasiat@tukes.fi

PL 66

00521 HELSINKI

Viite: Lausuntopyyntöne 15.11.2024, lupatunnus KL2024:0004

LAUSUNTO TAIVALHOPEA 2-KAIVOSALUEEN PERUSTAMISESTA

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla Kainuun liiton lausuntoa Sotkamossa sijaitsevan Taivalhopean kaivospiirin (KaivNro K8194) laajentamisesta kaivosalueena (Taivalhopea 2-kaivosalue, KL2024:0004).

Sotkamo Silver Oy hakee kaivoslain (621/2011) 34 §:n mukaista kaivoslupaa TUKES:lta Taivalhopean kaivospiirin laajentamiseksi. Haettu alue sijoittuu toimintojen osalta maanalaiseen kaivokseen. Nykyisen kaivospiirin alue pysyy ennallaan.

Kaivosyhtiö esittää hakemuksessaan kaivoslain 169 §:n mukaista lupaa toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta ja ettei kaivosalueen laajennuksen osalta sovelleta kaivoslain 12 luvun 121 §:ää kaivosturvallisuusluvan tarpeesta tai 130 §:ää kaivosturvallisuusluvan muuttamisesta.

Taivalhopean kaivospiirin pinta-ala on 371,44 ha. Laajennusalueen pinta-ala on 42,49 ha ja se rajoittuu etelä- ja länsipuolelta Taivalhopean kaivospiirin rajaan. Taivalhopean kaivospiiri ja haettu laajennusalue muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden. Laajennusalueen sisälle sijoittuu kaksi kiinteistöä, joista toiseen kaivosyhtiöllä on käyttöoikeus vuokrasopimuksen nojalla ja toinen kiinteistö on kaivosyhtiön omistama.

Laajennusalueen kaivosmineraalit ovat hopea, kulta, sinkki ja lyijy. Lausuntopyyntöasiakirjojen mukaan kaivospiirin laajennuksella haetaan maanalaisen kaivoksen toiminta-ajan pidennystä ja esiintymän hyödyntäminen on merkittävä osa kaivosyhtiön tuotannosta. Kaivosyhtiön tavoitteena on jatkaa tuotantoa vuoteen 2035 asti ja turvata rikastamon tuotanto pitkälle tulevaisuuteen. Laajennusalueen malmi tullaan käsittelemään ja rikastamaan kaivosalueella. Laajennusalueelle ei ole tämän hetken suunnitelmien mukaisesti tulossa maanpäällisiä rakenteita tai toimintoja.

Kaivospiirin laajennusalueen käyttöönoton vaikutuksia on arvioitu osana suurempaa kokonaisuutta rikastushiekka-allasalueen laajennuksen YVA-menettelyn 2022–2024 yhteydessä. Lausuntopyyntöasiakirjan liitteen 3 mukaan

Osoite:

Kainuun liitto,
Kauppakatu 1
87100 Kajaani

Sähköposti:

etunimi.sukunimi@kainuunliitto.fi
Kirjaamo 040 722 0900
www.kainuunliitto.fi

Laskutus:

Verkkolaskuosoite
003724969924
Verkkolaskuoperaattori
Basware Oyj
Välittäjän tunnus BAWCFI22

Y-tunnus:

2496992-4

maanalaisen kaivostoiminnan laajentumisesta hakemuksen mukaiselle laajennusalueelle ei arvioida aiheutuvan merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Taivalhopea 2-kaivosalueen perustaminen

Kainuun maakunnan alueella on voimassa viisi maakuntakaavaa: Kainuun maakuntakaava 2020, Kainuun 1. vaihemaakuntakaava 2025, Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava 2030, Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2030 ja Kainuun vaihemaakuntakaava 2030. Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 on hyväksytty maakuntavaltuustossa 12.12.2023 (§ 39). Maakuntahallitus on 12.02.2024 (§ 26) päättänyt määrätä maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n nojalla Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 tulemaan voimaan siitä jätetyistä valituksista huolimatta ennen kuin se on saanut lainvoiman. Kainuun liitto on kuuluttanut maakuntakaavan voimaan tulosta 06.03.2024. Tuulivoimamaakuntakaavan hyväksymispäätöksestä on valitettu muutoksenhakuviranomaiseen. Muutoksenhakuviranomainen voi kieltää maakuntakaavan hyväksymispäätöksen täytäntöönpanon.

Voimassa olevassa Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 on Taivalhopean kaivospiirin alue osoitettu kaivos tai kaivostoimintaan tarkoitettuna alueena aluevarausmerkinnällä EK. Kaavamerkinnällä EK osoitetaan kaivoslain piiriin kuuluvien kaivoskivennäisten hyödyntämiseen tarpeellisia alueita. Merkinnällä osoitetaan kaivostoiminnassa olevia alueita ja alueita, joilla kaivostoiminnan edellytykset on selvitetty (ympäristölupa, kaivoslupa, kaivospiiri). Alueet sisältävät myös kaivostoiminnan kannalta tarpeelliset rikastuslaitokset, läjitys- ja rikastushiekka-alueet sekä liikenneväylät ja -alueet. Alueella on voimassa MRL:n 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus. Vaihemaakuntakaavassa on annettu kaivos tai kaivostoimintaan tarkoitetuille alueille suunnittelumääräys: "Alueen käyttöönottoa suunniteltaessa on otettava huomioon toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset tuotannon aikana ja sen päätyttyä".

Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 osoitetaan kaavamerkinnällä t/kem teollisuus ja varastoalueet, joilla on merkittävä, vaarallisia kemikaaleja valmistava tai varastoiva laitos. Kaavamerkinnällä osoitetaan alueet, joille saa sijoittaa merkittäviä, vaarallisia kemikaaleja valmistavia tai varastoivia laitoksia. Vaihemaakuntakaavassa t/kem-alueena on osoitettu Sotkamo Silver Oy:n kaivosalue.

Kainuun vaihemaakuntakaavassa 2030 on annettu maakuntakaava-alueelle maa-ainesten ottotoiminnan turvaamiseksi ja yhteensovittamiseksi muun maankäytön kanssa maa-ainesten ottoalueita koskeva yleismääräys: "Maa- ja kalliokiviainesten otto tulee sovittaa alueen luonto-, kulttuuri- ja ympäristöarvoihin. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on huolehdittava maa-ainesten ottamisen tarkoituksenmukaisesta etenemisestä ja alueelle soveltuvasta maisemoinnista sekä jälkikäytöstä sekä otettava huomioon toiminnan liikenteelliset vaikutukset ja vaikutukset lähiasutukseen".

Taivalhopean kaivospiirin laajennusalue sijoittuu voimassa olevassa Kainuun maakuntakaavassa 2020 osoitetulle maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle M.

Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita. Maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitetuille alueille voidaan perustaa yksityisiä suojelualueita ja erityisestä syystä voidaan osoittaa muuta elinkeinotoimintaa palvelevaa maankäyttöä. Elinkeinotoiminnan sijoittumisella on kuitenkin ensisijaisesti pyrittävä tukemaan olemassa olevaa alue- ja yhdyskuntarakennetta. Mahdolliset uudet turpeen ja maa- tai kiviainesten ottamisalueet voivat sijoittua maa- ja metsätalousalueelle. Kainuun maakuntakaavassa ei ole osoitettu peltoalueita aluevarauksena, mutta maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitetuille alueille on annettu yleinen maakuntakaavamääräys, jonka tarkoituksena on turvata hyvien ja yhtenäisten pelto- ja metsätalousalueiden säilyminen maa- ja metsätalouskäytössä. Maa- ja metsätalousvaltaisille alueille on osoitettu päällekkäismerkintänä kehittämisvyöhykkeitä sekä maiseman, luonnon ja kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeitä osa-alueita. Maakuntakaavassa on annettu pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita koskeva suunnittelumääräys:

”Maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita voidaan käyttää alueen pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös erityislainsäädännön ohjaamana muihin tarkoituksiin, kuten luontais- tai muuhun elinkeinotoimintaan, turvetuotantoon, maa- ja kiviainesten ottoon, haja-asutusluonteiseen pysyvään ja loma-asumiseen sekä jokamiehen oikeuden rajoissa ulkoiluun ja retkeilyyn. Alueille voidaan perustaa yksityisiä suojelualueita. Ilman erityisiä perusteita hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita ei tule ottaa taajamatoimintojen käyttöön. Maankäyttöä suunniteltaessa on tuettava metsätalousalueiden yhtenäisyyttä ja toimivuutta”.

Taivalhopean kaivospiirin laajennusalueesta Taivaljärven itäpuolinen osa sijoittuu voimassa olevassa Kainuun maakuntakaavassa 2020 osoitetulle luontomatkailun kehittämisalue -kehittämismerkinnän alueelle (Hiidenportti-Hiidenvaara-Vuokatti). Merkinnällä osoitetaan merkittäviä luontomatkailun kehittämisalueita, joihin kohdistuu vähintään maakunnallisesti tai seudullisesti tärkeitä luonnon virkistyskäytön tai luontomatkailun kehittämistarpeita ja kehittämisresurssien kohdentamista, luonnon monikäytön ja luonnonsuojelun yhteensovittamistarpeita, ulkoilu- ym. reitistöjen kehittämistarpeita, matkailuelinkeinojen maankäyttöisten edellytysten turvaamistarpeita sekä maa- ja metsätalouden edellytysten turvaamis- ja yhteensovittamistarpeita muun maankäytön kanssa. Maakuntakaavassa on annettu luontomatkailun kehittämisalueita koskeva suunnittelumääräys: ”Alueita kehitetään luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kohdealueina. Luontomatkailua palvelevat rakenteet pyritään keskittämään näille alueille. Alueilla tulee varautua merkittäviin matkailijamäärien kasvuun ja kansainväliseen yhteistyöhön. Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun edistämiseen sekä luonnon- ja kulttuuriarvojen säilymiseen. Alueen toteuttaminen ei saa vaarantaa alueella sijaitsevan tai siihen rajoittuvan Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja. Metsätalouskäyttöön tarkoitetuilla alueilla ei saa rajoittaa nykyisestään metsätalouden toimintaedellytyksiä.”

Kainuun liitto toteaa, että Kainuun vaihemaakuntakaavan 2030 hyväksymisen jälkeen laaditun Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan 2035 laatimisen yhteydessä

ei tullut esille Taivalhopean kaivospiirin lähialueelle vähintään seudullisesti merkittäviä alueidenkäyttötarpeita, jotka olisi ollut tarpeellista ottaa huomioon maakuntakaavaa laadittaessa.

Taivalhopean kaivospiirin laajennusalueelle sijoittuva kaivostoiminta tapahtuu syvällä maan alla ja laajennusalueen pinta-ala on pieni suhteessa kaivospiirin nykyiseen alueeseen. Kaivostoiminnan ympäristövaikutuksia on käsitelty kaivoslupahakemuksessa. Kainuun liitto toteaa, että Taivalhopean kaivospiirin laajennus ei ole ristiriidassa maakuntakaavoituksen keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa. Kainuun liiton näkemyksen mukaan Taivalhopean kaivospiirin laajennus ei vaikeuta luontomatkailun kehittämistä Kainuun maakuntakaavassa 2020 osoitetulla Hiidenportti-Hiidenvaara-Vuokatti alueella.

Kainuun liitolla ei ole muuta lausuttavaa kaivoalueen laajentamisesta.

Kainuun liitto

Sanna Schroderus
suunnittelujohtaja

Martti Juntunen
maankäyttöasiantuntija